

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI YOSHLAR SIYOSATI VA SPORT
VAZIRLIGI
JISMONIY TARBIYA VA SPORT BO‘YICHA MUTAXASSISLARNI
QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI
SAMARQAND FILIALI**

***“Globallashuv jarayonida jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha
mutaxassislarni tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini
oshirish tizimidagi dolzarb muammo va yechimlar”***

***«Актуальные проблемы и решения в системе
подготовки, переподготовки и повышения квалификации
специалистов физической культуре и спорту в процессе
глобализации»***

***“Actual problems and solutions in the system of training,
retraining and advanced training of specialists in physical
culture and sports in the process of globalization”***

**mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI**

2023-yil 23-24-iyun

II

Samarqand - 2023

“Globallashuv jarayonida jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimidagi dolzarb muammo va yechimlar” mavzusidagi xalqaro miqyosidagi ilmiy-amaliy konferensiya materiallar to‘plami. II qism. – Samarqand: JTSBMQTMOI Samarqand filiali., 2023. - 351 b.

Professor I.A.Tursunaliyevning umumiy tahriri ostida

Tahrir hay’ati a’zolari: p.f.n. dots. A.M.Abdumannotov, f.f.d. (DSc), dots. R.R.Komilov, dots. J.Q.Axmedov, f.f.b.f.d. (PhD) dots. X.K.Xudoyberdiyeva, f.f.b.f.d. (PhD) F.J.Eshnazarova, f.f.b.f.d. (PhD) S.A.Yaxyayeva, p.f.b.f.d. (PhD), F.Sh.Axmedov, S.K. Xakimov, A.K.Ishankulov, X.N.Xakimov, Z.E.Saydullayev, D.M.Ibragimova.

Taqrizchilar: professor P. Xodjayev
p.f.d., professor O.E.Hayitov
p.f.n., professor X.T. Rafiyev

*Ushbu to‘plamda O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2023-yil 2-maydagi “2023-yilda o‘tkazilishi rejalashtirilgan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 118-son buyrug‘ining 1-ilovasi bilan tasdiqlangan “2023-yilda o‘tkaziladigan xalqaro miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejasi”ga muvofiq, Jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish institutining Samarqand filialida **“Globallashuv jarayonida jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimidagi dolzarb muammolar va ularni hal etish yo‘llari”** mavzusida o‘tkazilgan xalqaro ilmiy-amaliy Anjumani materiallari o‘rin olgan.*

Mazkur ilmiy ma’ruza va tezislar to‘plamida O‘zbekiston Respublikasi va boshqa xorijiy davlatlarning qayta tayyorlash va malaka oshirish institutlarining professor-o‘qituvchilari va tadqiqotchilari, jismoniy tarbiya va sport sohasi mutaxassislarni tayyorlaydigan universitetlarining professor-o‘qituvchilari va doktorantlari, ilmiy-tadqiqot institutlari olimlari, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi boshqaruv organlarining amaliyotchilari, sport sotsiologiyasi, falsafa, huquq, tibbiyot, adaptiv jismoniy tarbiyasi mutaxassislari, amaliyot murabbiylari, sport-ta’lim muassasalari o‘qituvchilari, maktabgacha va maktab ta’lim tashkilotlarining sport pedagoglari ilmiy tadqiqot ishi natijalari kiritilgan.

Ushbu nashrda keltirilgan barcha ma’lumotlar va fikr-mulohazalar mualliflarga tegishli bo‘lib, tahrir hay’ati a’zolarining fikriga mos kelmasligi mumkin. Nashrda keltirilgan raqamlar, statistik ma’lumotlar, fikr-mulohazalar uchun mualliflar mas’ul hisoblanadi.

- Мясо (желательно употреблять нежирные сорта – кролика, птицу, нежирные сорта телятины);
- Молочные продукты и яйца (в молочном белке содержится много метионина – незаменимой аминокислоты, которая не производится организмом человека);

УГЛЕВОДЫ

Углеводы – основа для метаболических и энергетических процессов. Во время физических нагрузок углеводы расходуются очень быстро. Для спортсменов лучше употреблять «сложные» углеводы, так как они расщепляются гораздо медленнее, чем «простые». «Сложные» углеводы содержатся в пшенице, черном хлебе, коричневом рисе, фруктах и овощах. А «простые» — в сахаре, сладостях и лимонаде. Спортсменам лучше ограничить прием сахара, или же заменить сахар на мед, ведь в меде содержится невероятное количество микроэлементов и витаминов.

ЖИРЫ

Жиры так же являются источником энергии и строительным материалом, который входит в состав всех клеточных мембран. Жиры в основном расходуются на поддержание постоянной температуры тела и стабильную работу внутренних органов, во время выполнения трудоемких и медленных упражнений. Жиры животного и растительного происхождения следует комбинировать. Жиры растительного происхождения нужно поставлять в организм в виде растительного масла (лучше всего подойдет оливковое масло, его можно использовать в качестве заправки к свежим салатам). Жиры и жирные кислоты животного происхождения содержатся в сливочном масле и в жирных сортах рыб.

Список использованных источников:

1. Конституция Республики Узбекистан (новая редакция)// <https://lex.uz/docs/6445147>
2. Закон Республики Узбекистан Об образовании, от 23.09.2020 г. № ЗРУ-637//<https://lex.uz/ru/docs/5013009>
3. Закон Республики Узбекистан О физической культуре и спорте, от 4 сентября 2015 г.// <https://lex.uz/acts/62849>
4. Постановление Президента Республики Узбекистан «Об организации деятельности Министерства туризма и спорта» от 06.04.2021 г. № ПП-5054// <https://lex.uz/docs/5356617>
5. Постановление Кабинета Министров Республики Узбекистан «О мерах по дальнейшему совершенствованию системы переподготовки и повышения квалификации специалистов в области физической культуры и спорта» 4 июля 2022 г., № 355// <https://lex.uz/docs/-6093267>

MAHALLADA SIYOSIY FAOL YOSHLARNI TARBIYALASHDA MA'NAVIYAT MASALALARI

G'aybullayeva Laylo Safarboyevna
SamDChTI tadqiqotchisi
(Samarqand, O'zbekiston)

ANNOTATSIYA

Maqolada mamlakatimizda yosh avlodni tarbiyalash borasida mahallalarda olib borilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning falsafiy yo'llari tadqiq etilgan. Ayniqsa, yoshlarda siyosiy faollikni oshirish bilan bog'liq qarashlar ma'naviyat, axloq, siyosiy ong bilan bog'liq mahalla tizimidagi yangilanishlar asosida ochib berilgan.

Kalit so'zlar: mahalla, davlat, yoshlar, siyosiy faol yoshlar, siyosiy ong, siyosiy madaniyat, ma'naviyat, xalq, tarix.

АННОТАЦИЯ

В статье исследуются философские пути социально-экономических процессов, происходящих в микрорайонах нашей страны по воспитанию подрастающего поколения. В частности, на основе обновлений в системе соседства, связанных с духовностью, нравственностью и политическим сознанием, выявлены взгляды, связанные с повышением политической активности молодежи.

Ключевые слова: махалля, государство, молодежь, политически активная молодежь, политическое сознание, политическая культура, духовность, народ, история.

ANNOTATION

Philosophical ways of socio-economic processes carried out in neighborhoods in our country regarding the upbringing of the young generation are researched in the article. In particular, views related to increasing political activity among young people have been revealed on the basis of updates in the neighborhood system related to spirituality, morality, and political consciousness.

Key words: neighborhood, state, youth, politically active youth, political consciousness, political culture, spirituality, people, history.

Jamiyatda bo'layotgan o'zgarishlar yoshlarni siyosiy faolligini oshirishga qaratilgan bo'lib, davlat boshqaruvida yoshlarning faol ishtirok etishi ko'pgina omillarga bog'liq. Bu avvalo, davlatning maqsad va vazifalari amalga oshadigan dastlabki maskan mahalla bilan uzviy ravishda yoshlarga bo'lgan siyosat orqali amalga oshadi hamda yoshlar faolligini belgilaydigan muhim mezon va asosi hisoblanadi.

Jamiyatning iqtisodiy ta'minlanganligi bilan yoki tegishli qonunlar qabul qilinishining o'ziyoq davlatning mahallalarda yoshlar siyosatini samarali yo'lga qo'yish dolzarbligini ko'rsatib beradi. Bu siyosatning eng muhim vazifalaridan biri mahallalarda yoshlar ongini, ma'naviyatini o'zgartirish va ularning yangi zamonga mos tafakkurini dunyoga keltirishdan iboratdir. Bunday nihoyatda murakkab va serqirra vazifani amalga oshirishda aynan ma'naviy omillarning o'rni va ahamiyati ayniqsa, beqiyosdir.

Bugun dunyo miqyosida shiddat bilan sodir bo'layotgan o'zgarishlar ijtimoiy hayotning barcha jabhalariga, jumladan, ma'naviy-ma'rifiy sohalarga ham mahalla yoshlari ongiga jiddiy ta'sir o'tkazmoqda. Mana shunday murakkab bir sharoitda tinchlik, barqarorlikni asrash, mustaqillikni mustahkamlash har bir fuqaroning oldida turgan ustuvor mas'uliyat sanaladi. Bugungi kunda mamlakatimizda aniq maqsadga yo'naltirilgan ma'naviy-ma'rifiy ishlarni mahallalarda tizimli tashkil etish borasida samarali ishlar qilinmoqda.

Bugungi zamon shiddati inson hayotida ma'naviyatning naqadar muhim ekanligi, axloqsizlik, odobsizlik, ma'naviy qashshoqlik insonni tubanlikka girdobiga griftor etib, keng miqyosda esa jamiyat taraqqiyotini izdan chiqarib, parokandalikni yuzaga keltiradi. Ma'naviyat yo'qolgan mahallada yoshlar siyosiy faolligi emas balki, hayvoniy hislatlar ildiz otib, yovvoyilik, vahshiylik, jaholat va xurofot kuchayadi. Natijada yoshlar o'z aslini yo'qotish orqali qadriyat sifatidagi maqomidan judo bo'ladi. Shu bois, ota-bobolarimiz qadimdan bebaho boylik bo'lmish ma'naviyat va ma'rifatning yoshlar tarbiyasi, inson kamoloti va millat ravnaqining eng asosiy shartlaridan biri deb, bilganlari bejiz bo'lmagan. "Hujjatul Islom" Imom Abu Homid al-G'azzoliy "Kimiyo saodat" asarida ta'kidlaganidek: "Inson farishta va hayvon orasidagi mahluqdir. Hayvon rivojlanmaydi, chunki uning kamolot quvvati yo'q. Farishta ham rivojlanmaydi, chunki uning o'zi pok ilohiy nurdan iborat, Chunki insonlardagina rivojlanish, ruhiy kamolot hislati mavjud"⁸.

Shu ma'noda, 2021-yil 26-martdagi O'zbekiston Respublikasi Prezident Shavkat Mirziyoyevning "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish va soha rivojini yangi bosqichga ko'tarish to'g'risida"gi PQ-5040 sonli Qarorida ta'kidlanganidek, mamlakatimizda har bir mahalada amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va bunyodkorlik ishlari natijasida yoshlarimizning siyosiy faolligi va ongu tafakkuri, dunyoqarashi o'zgarmoqda. Yurtimizda

⁸ Abu Homid G'azzoliy. Kimiyo saodat. – Toshkent.: Adolat, 2005. 29 bet.

huquqiy davlat, fuqarolik jamiyatini barpo etishda “Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari” degan hayotbaxsh g‘oyaning ahamiyati tobora ortib bormoqda⁹. Aynan, bugungi kunda mamlakatimizda “Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari” g‘oyasi asosida O‘zbekiston taraqqiyotning yangi davriga qadam qo‘ygani, amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli ijtimoiy-iqtisodiy va ma‘naviy-ma‘rifiy sohalaridagi islohotlar eng avvallo, yoshlar tarbiyasi bilan uzviyligi muhim sanaladi. Yosh avlod qalbida Vatan taqdiri va kelajagi uchun daxldorlik va mas‘uliyat hissini oshirish, siyosiy faol shaxsga aylantirish, turli yot g‘oyalarga qarshi mafkuraviy immunitetni shakllantirish dolzarbdir.

Mahallalarda yoshlarning siyosiy faolligini oshirishda ma‘naviyatni kuchaytirish, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, ularning qiyofasida yuksak axloqiy tamoyillarni shakllantirish davlatning yoshlarga doir siyosatidagi eng dolzarb vazifalaridan biridir. Ayni paytda, bugungi kunda ushbu siyosat doirasida zamonaviy bilim, intellektual salohiyat va ilg‘or texnologiyalarni o‘zlashtirgan barkamol avlodni shakllantirishda ko‘plab omillar qatori, ma‘naviy ta‘sir usullari va axloqiy tarbiya vositalaridan samarali foydalanish masalalari ham nihoyatda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shuning bilan bir qatorda, barcha ta‘lim muassaslari qatori maktablarda ham “O‘quvchi-yoshlarni turli ma‘naviy tahdidlardan asrash uchun u shakllanayotgan oilaviy muhitning ta‘sirini kuchaytirish lozim. Oila muhitida ota-onalarning mas‘uliyatini yanada oshirish, o‘quvchi-yoshlar ma‘naviyatini shakllantirishda barcha ta‘lim muassasalarining o‘qituvchilari, sinf rahbarlari hamda ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar bo‘yicha rahbar o‘rinbosarlarining rolini oshirish ayni axborotlashgan davrda o‘ta muhim hisoblanadi. Shuningdek, ta‘lim muassasasi, oila va mahalla ijtimoiy institutlarining ommaviy axborot vositalari bilan hamkorligini kuchaytirish lozim”¹⁰.

Ayni paytda, mahallalarda yoshlarning siyosiy faolligini mavjud tartibotlar va qadriyatlarga mos holda rivojlantirish muhimdir. Shu nuqtai nazardan yondashganda, bizningcha, yoshlarning mahallalarda siyosiy faollik darajasi, ularning ma‘naviy dunyosi bilan bog‘liq holda turli xil ekanligini ta‘kidlash lozim. Jamiyat boshqaruvida ishtirokda siyosiy faol yoshlar va faollik darajasi o‘rtacha va quyi bo‘lgan yoshlar, uyushgan yoshlar va uyushmagan yoshlar va ularga xos xususiyatlar alohida o‘rganilmoqda. Yoshlarning siyosiy faolligini bunday o‘rganishni belgilovchi mezonlar ular tomonidan fuqarolar va jamiyat oldida turgan umummilliy manfaatlarni anglashi, unga daxldorlik hissining mavjudligi bilan belgilanadi.

Bugun bunday xususiyatlar mahallalarda yoshlar siyosiy faolligini oshirishning yangicha mezon va prinsiplariga aylanmoqda. Bugungi yoshlar siyosiy jarayonlarga tayyor bo‘lishi va o‘zlarining ma‘naviy salohiyatlarini safarbar etishlari zarur. Mamlakatimiz ijtimoiy-siyosiy xayotini va davlat hokimiyati tizimini demokratlashtirish hamda zamonaviy asoslarda modernizatsiya qilish bugungi taraqqiyotimizning ustuvor yo‘nalishini tashkil etmoqda. Davlatchilik tizimi, hokimiyatning mazmuni, faoliyat shakllari jamiyatning ob‘ektiv taraqqiyot qonuniyatlariga muvofiq amalga oshirilmoqda. Davlat hokimiyatini boshqarish demokratiya talablariga mos yaqinlashib bormoqda. Bu qonuniyat jamiyat hayoti, ijtimoiy boshqaruv shakllarining tobora yangilanib, yangi bosqichda rivojlanish, yo‘lidan borishidir.

Yoshlarning mahallalar boshqaruvida siyosiy faol qatlam sifatida ishtirok etishini ta‘minlashda ma‘naviy omillarni yanada kuchaytirish lozim. Bu yoshlarning davlat va jamiyat boshqaruvida yangi avlodini tayyorlashga va tarbiyalashga yo‘naltirib boradi.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarning mahallalar boshqaruvidagi siyosiy faolligini oshirishda ma‘naviy fazilatlar, avvalo, ularning milliy g‘oyamizga bo‘lgan ishonch va e‘tiqodi, yot va zararli g‘oyalarga nisbatan g‘oyaviy kurashchanligi, fuqarolik pozitsiyasi, o‘z ona tili, tarixi, milliy urf-odatlar, an‘analariga, qadriyatlarga bo‘lgan ishonch va e‘tiqodi hamda e‘tiborida ko‘rinadi. Buning uchun, yoshlar jamiyat boshqaruvida faol ishtirok etishi uchun zamonaviy boshqaruv

⁹O‘zbekiston Respublikasi Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2021 yil 26 martdagi “Ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar samaradorligini oshirish va soha rivojini yangi bosqichga ko‘tarish to‘g‘risida”gi PQ-5040 sonli Qarori. <https://yuz.uz/news/manaviy-marifiy-ishlar-tizimini-tubdan-takomillashtirish--chora-tadbirlari-togrisida>

¹⁰Taylakova Sh.N. O‘quvchi – yoshlar ma‘naviyatini ommaviy axborot vositalari asosida takomillashtirish (teleko‘rsatuvlar, radioeshittirishlar va internet xabarlar misolida). Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiya avtoreferati. – Toshkent, 2019. – 22 b.

texnologiyalarini yaxshi bilishlari, o'z fikrlarini ona tilida ravon, turli tillarda mustaqil va lo'nda ifoda eta olishlari muhim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abu Homid G'azzoliy. Kimiyo saodat. – Toshkent: Adolat, 2005. 29 bet.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2021 yil 26 martdagi "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish va soha rivojini yangi bosqichga ko'tarish to'g'risida"gi PQ-5040 sonli Qarori. <https://yuz.uz/news/manaviy-marifiy-ishlar-tizimini-tubdan-takomillashtirish--chora-tadbirlari-tog'risida>
3. Taylakova Sh.N. O'quvchi – yoshlar ma'naviyatini ommaviy axborot vositalari asosida takomillashtirish (teleko'rsatuvlar, radioeshittirishlar va internet xabarlar misolida). Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiya avtoreferati. – Toshkent, 2019. – 22 b.

MIGRATSIYA JARAYONLARINING AMALGA OSHIRILISHIDA HUQUQIY VA AXLOQIY ME'YORLAR

Norkulov Olim Nasimovich

SamDChTI tadqiqotchisi
(Samarqand, O'zbekiston)

ANNOTATSIYA

Maqolada butun jahon keng rivojlanib borayotgan mingsiya jarayonlarining ijtimoiy taraqqiyotga bog'liq jihatlari falsafiy qarashlar asosida ilmiy tadqiq etilgan. Unda har bir fuqaroning globallashuv davrida ikkinchi bir davlatda migrant sifatida faoliyat olib borishini yaxshilashga doir g'oyalar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar. migrant, fuqaro, axloqiy me'yor, huquq, madaniyat, ijtimoiy tafakkur, moslashish.

АННОТАЦИЯ

В статье на основе философских воззрений научно исследуются аспекты процессов миграции, развивающихся во всем мире, связанных с общественным развитием. В ней были выдвинуты идеи по совершенствованию деятельности каждого гражданина как мигранта в другой стране в эпоху глобализации.

Ключевые слова. мигрант, гражданин, нравственная норма, право, культура, социальное мышление, адаптация.

ANNOTATION

In the article, the aspects of the processes of migration, which are developing all over the world, related to social development, are scientifically researched on the basis of philosophical views. In it, ideas were put forward to improve every citizen's activity as a migrant in another country in the era of globalization.

Keywords. migrant, citizen, moral standard, law, culture, social thinking, adaptation.

Ilm-fanning rivojlanishi natijasida yer yuzida insonlarning bir geografik hududdan ikkinchisiga ko'chib o'tish jarayonlari globallashuv asosida tezlashib ketdi. Aslida migratsiya deganda muayyan makonda istiqomat qilayotgan odamlarning o'zi yashayotgan hududni o'zgartirish bilan bog'liq holatlar tushuniladi. Bu holat XXI asrda o'zining keng qamrovli jihatlari namoyon eta boshladi. U dunyoning barcha mamlakatlariga singib ketgan hooda, ijtimoiy-iqtisodiy hayot darajalari yuqori bo'lgan makonlarga ko'proq migrantlar ko'chib kelishiga, siyosiy jarayonlarda faol bo'lishga, madaniy hayot sohasining ko'plab jabhalari kengayishib olib keldi. Migratsiya doimo murakkab ijtimoiy-tarixiy jarayon sifatida turli mamlakatlar iqtisodiyoti rivojlanishiga yoki muayyan ma'noda tanazzulga ham xizmat qilganini biz tarixdan yaxshi bilamiz. Migrantlarni doimo qabul qiladigan davlat yoki jamiyat hamisha muayyan maqsad va vazifalarni o'z oldini qo'yadi. Migrantlarning yangi ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy, huquqiy sharoitlarga moslashishi, keyinchalik migrantlarning mahalliy aholi bilan teng

MUNDARIJA			
I SHO'BA. JISMONIY TARBIYA VA SPORT SOHASIDA KADRLARNI TAYYORLASH, MALAKASINI OSHIRISH VA QAYTA TAYYORLASH TIZIMIDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI HAL QILISH YO'LLARI			
1.	Jaxbarov A.S.	Sportda kompleks nazorat: tendensiya va innovatsiyalar.	3
2.	Ahmedov A.A.	Ta'lim tizimida jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarini tayyorlash prinsiplari.	6
3.	Borkoshev M.M., Najimidinova A.E.	Нравственного отношения учащихся к окружающей природе в процессе организации экскурсии.	8
4.	Botirov A.R., Batirova F.A.	Malaka oshirish tizimiga mustaqil ishlarni joriy etish metodikasi.	12
5.	Xolboyeva G.X., Botirova G.B.	Sport musobaqalari oldidan stress va jismoniy tayyorgarlikning psixologik rivojlantirish.	14
6.	Ahmedov A.A.	O'zbekiston Respublikasida istiqomat qilayotgan xotin-qizlarni sog'lom turmush tarzini ta'minlashda sportning ahamiyati.	16
7.	Ishankulov B.M.	Sport tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishda sport marketingining roli.	18
8.	Kobilov S.D.	Trener-o'qituvchilar malakasini oshirishning o'ziga xos xususiyatlari.	20
9.	Mamirov A.X.	Jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy faoliyat jarayonida o'z-o'zini takomillashtirish.	22
10.	Madaminov X.X.	14-15 yoshli erkin kurashchilarning jismoniy rivojlanganlik dinamikasi.	25
11.	Majidov J.B.	Professional futbol jamoalaridagi o'zaro munosabatlarning psixologik xususiyatlari.	28
12.	Meliyev X.A., O'ralov J.R., Ochilov N.O'.	Ayollar futbolining kelib chiqish tarixi.	31
13.	Mirzayev L.T.	Innovatsion texnologiyalar jismoniy tarbiya va sport sohasini boshqarish omili sifatida.	34
14.	Ne'matov M.I.	Oliy ta'lim tizimida talabalar jismoniy madaniyatini shakllantirishning hozirgi muammolari.	37
15.	Orazbayeva N.M., Kojanbergenova K.Y.	Sport nutritsiologiyasi sohasiga oid atamalar.	42
16.	Samandarov A.X.	Sport maktablari o'quvchilarining ratsional ovqatlanishi tashkil qilish.	44
17.	Kobilov S.D.	Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirishning ilmiy va amaliy yechimlari.	47
18.	Mirzayev L.T.	Axborot texnologiyalari vositasida jismoniy tarbiya va sport sohasini boshqarishni takomillashtirish.	50
19.	Xalilova M.R.	Sport inson kapitali rivoji va mamalakat iqtisodiy taraqqiyotining asosiy omili sifatida.	53
20.	Xayotov A.X.	Sport huquqining paydo bo'lishi va rivojlanishi genezisi.	58
21.	Abdiyev G'E.	Yoshlar siyosiy ongini oshirishda huquqiy mexanizmlarning o'rni	62
22.	Alkarov E.M.	Xavfsiz turizmning rivojlanishida tabiatga falsafiy yondashuv masalalari	65

23.	Xolboyeva G.X.	Jismoniy tarbiya kadrlarini tayyorlashda kasbiy, gumanitar, mintaqaviy-milliy kontseptual salohiyatni oshirish.	68
24.	Abdullaev A., Usmonov Z.N., Abdullaev J.X.	Malaka oshirish tinglovchisini o'z ustida mustaqil ishlashini takomillashtirish va fan dasturlariga mansub ayrim muammolari.	73
25.	Abduraxmanova E.X., Kurbanali kizi G.P.	Физическая подготовленность детей, как фактор рациональной организации физического воспитания.	77
26.	Gapparov Z.	Sport maktablarida faoliyat yuritayotgan instruktor-metodistlarning malaka oshirish jarayonida sport psixologiyasi o'quv moduli orqali kasbiy kompetentlikni takomillashtirishning o'ziga xos sifatlar.	80
27.	Isroilov M.S.	Благотворное влияние занятий спортом на организм детей.	82
28.	Umedov N. N.	Проблемы физического воспитания в школе и пути их решения	85
29.	Foto Tagne Franck Maxime	The use of marketing in the promotion of a sport: Case of kurash	89
II SHO'BA. GLOBALLASHUV JARAYONIDA KADRLAR MALAKASINI OSHIRISH VA QAYTA TAYYORLASH TIZIMIDA JISMONIY TARBIYANING DOLZARB MUAMMOLARI			
30.	Safarova Sh. A. Isakova G. O.	Gandbol sport turi orqali maktab o'quvchilarida chaqqonlik sifatini oshirish uslubiyoti.	92
31.	Hakimov S.K. Hakimov A.S.	Umumta'lim maktablarida sport gimnastikasini o'qitishning ba'zi bir muammolari.	95
32.	Samandarov A. X.	Maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishida jismoniy tarbiyaning roli.	98
33.	Tangirov Z.X., Olimov Sh.M.	Methods of development of sweeping methods and techniques in wrestlers in children's and youth sports schools.	101
34.	Toxtasinov D.E.	Рекомендации по развитию и обучению желающих заниматься гиревому спорту.	103
35.	Tolametov A.A., Ishonkulov A.K.	The role of information communication technologies in sports educational institutions.	107
36.	Xadiyatullayev Z.X.	Bokschi qizlarning jismoniy va texnik-taktik tayyorgarligini takomillashtirish.	109
37.	Xurramov J.Q.	Yosh yengil atletikachilarning tezlik-kuch qobiliyatlarini aylanma mashg'ulot uslubida rivojlantirish.	112
38.	Xurramov J.Q.	Harakat qobiliyatlarini tarbiyalashda aylanma mashg'ulot uslubining samaradorligi.	115
39.	Botirov A.R., Batirova F.A.	Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishdagi muammolar.	118
40.	Norqulov Z.CH., Kaipov J.A.	Og'ir atletika bo'yicha kattalar o'rtasida o'zbekiston chempionatida o'zbekiston milliy terma jamoasi hamda terma jamoa tarkibidagi talaba sportchilar ishtirokining pedagogik tahlili.	121
41.	Doniyev B.B.	Jismoniy tarbiya o'qituvchisining pedagogik faoliyatini baholash mezonlari.	125
42.	Мирзабоев К.К.	Использование информационных технологий в подготовке футболистов.	127

43.	Turdiyeva M.E.	Sportda ovqatlanishning faoliyatga ta'siri va samaradorligi.	130
44.	Усмонова Г.Б.	Проблемы внедрения педагогической валеологии в образовательной системе.	132
45.	Ermatova S.U.	Sportchi ayollarda uchraydigan "ayollar sport uchligi" muammolari.	136
46.	Xusanov G'.E.	Oila barqarorligini ta'minlashda axloqiy tafakkurning o'rni	138
47.	Djurayev A.E.	Yoshlarda yo'l harakati xavfsizligi madaniyatini oshirishning falsafiy masalalari	140
48.	Хаитбаева Б.Б.	Ритмическая гимнастика в системе подготовка будущих учителей физической культуры.	143
49.	Xasanov A.T.	Bo'lg'usi mutaxassislarni kasbiy amaliy jismoniy tayyorlashda innovatsion faoliyatning samaradorligi.	146
50.	Ахмедова Ч.З.	Посттравматическая ишемия головного мозга у спортсменов.	150
III SHO'BA. GLOBALLASHUV JARAYONIDA KADRLAR MALAKASINI OSHIRISH VA QAYTA TAYYORLASH TIZIMIDA MALAKA OSHIRISH TIZIMIDAGI SPORT TAYYORGARLIGINING DOLZARB MUAMMOLARI			
51.	Pardayev B.P.	Suvda o'ynaladigan harakatli o'yinlarni o'tkazish uslubiyoti.	153
52.	Mambetnazarov I.M.	Ekipajlarni shakllantirishda eshkakka beriladigan kuchlanishlarning axamiyati.	161
53.	Qosimov B.Z., Raxmonov D.N.	Jismoniy tarbiya ta'lim muassasasi talabalariga gimnastika mashqlarini o'qitish metodikasi.	163
54.	Toshpulatov R.Z.	Kurash tarixi va rivojlanish bosqichlari.	165
55.	Sayfiyeva S.L., Umarova M.Sh., Nishonova D.S.	Develop agility skills in hand ball training.	169
56.	Raupov O.K., Qurbanov A.A.	Barkamol avlod tarbiyasida jismoniy tarbiya va ommaviy sport tadbirlar omil sifatida.	174
57.	Pardayev B.P.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish.	178
58.	Jumanova I.Sh	15-16 yoshli kurashchilarni tezkorlik kuch sifatlarini rivojlantirish uslubiyati.	183
59.	Siddiqova Y.X., Shokirov S.F.	Bolalar va sport bilan shug'ullanuvchi o'smirlar organizmining rivojlanishida yod yetishmovchiligi hamda uning salbiy oqibatlarini.	186
60.	Sohibnazarov R., Abdurahmonova M.	Non-analytical approaches to the physical education of preschool children.	190
61.	Tangriyev A.J.	14-15 yoshli erkin kurashchilarning psixofizologik tayyorgarlik dinamikasi.	193
62.	Xurozov G.K.	Sog'lom avlodni shakllanishida gimnastikaning tutgan o'rni.	197
63.	Ismoilov Yo., Abdullayeva Y.L.	Jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalarini kasbga tayyorlashda o'quv fanlari integrasiyalashuvining nazariy asoslari.	199
64.	Abdirahmonov L.L., Davletov S .	Jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalarining uzluksiz malakaviy amaliyot jarayonining ahamiyati.	201
65.	Pardayev Y.S.	Makronutrientlar va mikronutrientlarning sportchi rivojlanishidagi roli va ahamiyati.	203

66.	Shilmanov A.Ye.	Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi dolzarb muammolar.	207
67.	Qosimov F.J., Sharipov J.R., Parmanov J. Sh.	Jismoniy madaniyat bo'yicha mutaxassislarni malaka oshirish tizimining o'ziga xos xususiyatlari.	209
68.	Tangirov Z.X.	Jismoniy tarbiya va sport fanlarni o'qitishda tanqidiy fikrlash usullaridan foydalanish.	211
69.	Oqilova K.S.	O'qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanishga motivasion tayyorgarligini oshirish.	214
70.	Tileuov E.M.	Sport ta'limini tashkil etishning huquqiy asoslari.	215
71.	Сайдивалиева М.А.	Массовый спорт как инструментальный формирования капитала здоровья.	217
72.	Utegenov M.B., Orazimbetov S.J	Umumta'lim maktablarining gandbol to'garaklarida yosh gandbolchilarning jismoniy sifatlarini rivojlantirishda "aylanma mashg'ulot" ning o'rni.	220
73.	Qosimov F.J.	Jismoniy tarbiya bo'yicha mutaxassislarni kasbiy kompetentligining ta'lim va tarbiya jarayonidagi o'rni.	221
74.	Pardayev Y.S.	Maktab o'quvchilarining morfofunktsional rivojlanishida harakatli o'yinlarining roli va ahamiyati.	223
75.	Komilov R.R.	Jismoniy madaniyat asosida yoshlar salomatligini mustahkamlashning ijtimoiy-falsafiy masalalari.	226
76.	Yaxyaeva S.A.	Sportchi yoshlar estetik madaniyatining institutsionallashuvida besh muhim tashabbusning o'rni.	229
77.	Xushmurodova D.X., Toshpulatova. N.I., Sobirov O.A.	Qo'l to'pichilarning mashg'ulot jarayonidagi jismoniy-fiziologik xususiyatlari.	232
78.	Isayev N.I., Oblanazarov F.A.	Futbol o'yinidagi zamonaviy taktik tizimlar.	237
79.	Batirova F.A., Nazarova Z.R.	Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanishidagi muammolar va yechimlar.	240
80.	Eshnazarova F.J.	Malaka oshirish jarayoniga innovatsion yondashuv.	243
81.	Ixtiyorov M.R.	Telejurnalistika sohasini rivojlantirishda falsafiy masalalar	245
82.	Djavatova M. D.	Rahbarlik faoliyatida estetik madaniyatning boshqaruv jarayoniga ta'siri	248
83.	Alimardanov A.N.	7-8 yoshli o'quvchilarining jismoniy tayyorgarligini oshirishda sport o'yinlari elementlaridan foydalanish texnologiyasi.	251
84.	Kulbulov F. N.	Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni malakasini oshirishda xorijiy mamlakatlarining ilg'or tajribalaridan foydalanish.	253
IV SHO'BA. JISMONIY TARBIYA VA SPORT SOHASIDA MUTAXASSISLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH TIZIMINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI			
85.	Yusupkhanova F.A.	Working with vocabulary in teaching sport coaches foreign languages in retraining courses.	256
86.	Hakimov H.N., Nasimova N.H.	Malaka oshirish jarayonida ingliz tilini o'qitishning zamonaviy usullaridan foydalanish.	258
87.	Saydullayev Z.E.	Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarning malakasini oshirishda o'qitishning masofaviy ta'lim usulidan foydalanish.	260

88.	Xurramov A.V.	Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida innovatsion faoliyatga tayyorlik kompetentligi shakllantirish.	262
89.	Abduraxmanov K.X., Xudaykulov Sh.X., Xudaykulova V.A.	Предмет «история медицины» на современном этапе преподавания.	265
90.	Azimov U.A.	Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi normativ — huquqiy hujjatlarni o'qitishning pedagogik texnologiyalari.	267
91.	Jinbayev B.B.	Malakali kadrlar tayyorlashda interaktiv tal'lim usullaridan foydalangan holda dars o'tish.	269
92.	Urazov R.D .	Yosh sportchilarni har tomonlama rivojlantirish (aqliy va jismoniy).	272
93.	Shilmanov A.Y.	Umumiy o'rta ta'lim muassasalari jismoniy tarbiya o'qituvchilarini qayta tayyorlashda pedagogik texnologiyalar.	274
94.	Mirzakarimova N.I.	Maktabdagi o'quvchilarda jismoniy tarbiyaning ahamiyati.	276
95.	Tangirov Z.X.	Folklor – etnografik xalq milliy harakatli o'yinlarining o'rni va ahamiyati.	280
96.	Atashov M.T.	Sog'lom turmush tarzi – davr talabi.	282
97.	Bazarbayev P.A.	Jismoniy tarbiya va sport ta'limi tizimini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish samaradorligi.	284
98.	Bazarbayev P.A.	Jismoniy tarbiya va sportda kadrlar malakasini oshirishda ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalanish jihatlari.	287
99.	Turekeeva A.J.	O'qituvchilar malakasini oshirishning pedagogik imkoniyatlari.	289
100.	Xudayberdiyeva X.K.	O'zbek milliy o'yinlari qadriyatlarimiz asosi.	292
101.	Orazimbetov S.J., Utegenov M.B.	Umumta'lim maktablarida gandbol sport turiga o'rgatishning o'ziga hos xususiyatlari.	295
102.	Abdakimov U.A.	Jismoniy madaniyat va sport faoliyati yo'nalishi talabalarining kooperativ o'qitish texnologiyalari asosida mustaqil ta'limini tashkil etish yo'llari.	297
103.	Boboyarova N.S.	Sport bo'yicha mutaxassislarning tibbiy muammolarini bartaraf etishda ilg'or xorijiy tajribalarning o'rni.	300
104.	Ishonkulov A.K.	Malaka oshirish tizimida jismoniy tarbiya o'qituvchilarining axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bo'yicha kasbiy kompetentligini takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari.	303
105.	Kulbulov F.N., Elmonova L.R.	Umumta'lim maktablarida sog'lomlashtirishga yo'naltirilgan tadbirlarni tashkil etishning muhim vazifalari.	306
106.	Davronov P.Z., Xaydarov X.I.	Uzluksiz kasbiy ta'limda pedagogikadan amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish metodikasi.	309
107.	Yeldasheva G.V.	Jismoniy tarbiya va sport sohasida mutaxassislarning malakasini oshirish tizimidagi masofaviy o'qitish tizimi va uning tarkibiy qismlari.	314
108.	Abdakimov U.A., Qosimov B.Z.	Jismoniy tarbiya va sport taraqqiyotining tarixiy xususiyatlari va uni o'qitishda ilg'or tajribalardan foydalanish.	316

109.	Tleubergenova N.A.	К вопросу о проблемах повышения квалификации специалистов по физической культуре и спорту в условиях глобализации.	319
110.	Abatov J.B., Allanazarova Sh.A.	Bahs-munozara vaziyatlarida hamkorlik faoliyati asoslari.	322
111.	Toylibaev S.M., Akmanova D.A.	Velosportda 14-15 yoshdagi qizlarni shug'ullanishiga e'tibor va mashg'ulotlarni tashkil qilish tamoyillari.	325
112.	Iskenderov T.K.	Правильный режим питания для спортсменов.	326
113.	G'aybullayeva L. S.	Mahallada siyosiy faol yoshlarni tarbiyalashda ma'naviyat masalalari	328
114.	Norkulov O.N.	Migratsiya jarayonlarining amalga oshirilishida huquqiy va axloqiy me'yorlar	331
115.	Turdiyeva K.M.	Malakali sportchilarni tayyorlashda murabbiyning roli.	333
116.	Muxammadova H.A.	Oliy o'quv yurtlari talabalarining jismoniy imkoniyatlarini tahlili.	335
117.	Saparov X.J., Choriyev S.T.	Jismoniy tarbiya va sport mutaxassislari faoliyatini rivojlantirish omillari.	338
118.	Ravshanov S.	Jismoniy tarbiya o'qituvchisining pedagogik mahoratini takomillashtirish yo'llari.	341
119.	Raxmonov B. A.	Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishda ommaviy axborot vositalari.	342

GLOBALASHUV JARAYONIDA JISMONIY TARBIYA VA SPORT
BO'YICHA MUTAXASSISLARNI TAYYORLASH, QAYTA TAYYORLASH
VA MALAKASINI OSHIRISH TIZIMIDAGI DOLZARB MUAMMO VA
YECHIMLAR

mavzusidagi
xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO'PLAMI

II qism

2023-yil 23-24-iyun

Muharrir: G.Rahimova
Musahhih: Z.Usmanova
Tex.muharrir: H.Amirdinov

Nashriyot tasdiqnomasi:
№ 1243-7560-5999-432c-2125-1811-8655
Bosmaxona tasdiqnomasi:
№ 8376-525f-572d-f37b-0fd6-3529-7957

2023-yil 22-iyunda bosishga ruxsat etildi:
Ofset bosma qog'ozi. Qog'oz bichimi 60x84_{1/8}.
"Times" garniturası. Raqamli bosma usulda bosildi.
Hisob-nashriyot t.: 43,8. Shartli b.t. 31,7.
Adadi 10 nusxa. Buyurtma №140.

SamDCHTI tahrir-nashriyot bo'limida chop etildi.
Manzil: Samarqand sh., Bo'stonsaroy ko'chasi, 93.